

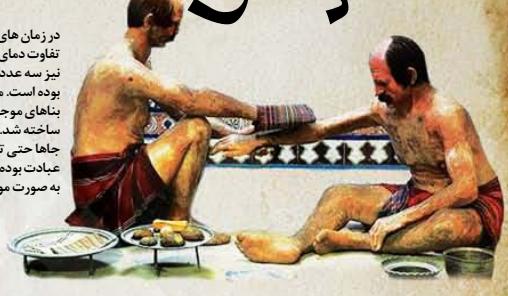

حمام‌های تاریخی ایران

در زمان‌های قدیمی حمام‌های ایرانی سیاست‌های هوشمندانه ساخته می‌شدند به عنوان مثال در طراحی ساختمان حمام‌ها بایجاد حمام با دهلیز و ورودی حمام با دهانی تقاضات دمای سرد بیرون و دمای گرم داخل، مانع از سروماخورد و رجاعات می‌شوند. فضای داخلی گرمانه به جند جهت کیسه کشیدن، تبیز کدن و خزانه‌ها نشانیم. نیز سه عدد بوق: یکی برای آب گرم، دیگری برای آب سرد و آخری مخصوص آب ولرم. حمام‌ها بیشتر همچون بازار علاوه بر این که در آن عملی مشخص انجام می‌گرفت، محل اجتماعات نیز بودند. مراسم مهمی خون‌ختنیان، حمام عروسی، زایمان و ... نیز در آن انجام می‌شدند. در این طبقه قصد دارم به دستور گنجعلی‌پیغم ملک به گنجعلی خان، تمام ناماچهای معمایی خلوت و توده تو تعبیه شده که محل مناسنی جهت گپ و گشت استراحت و حتی عبادت بوده است. حجاری‌های منقوش، کاشیکاری‌های معرق و خشنی، کاربنده‌های خلوت و توده تو تعبیه شده که محل مناسنی جهت گپ و گشت استراحت و حتی به صورت موژه مردم شناسی در آمده و مجسمه‌های موسمی نصب شده در ان اقسام مختلف حمام‌ها این روزگار را در الات متنوع امماش من دهد.

حمام چهارفصل (اراک)

یکی دیگر از حمام‌های تاریخی که تبدیل به موزه مردم‌شناسی شده است، حمام چهارفصل در شهر اراک است که بزرگ‌ترین حمام ایران نیز محسوب می‌شود. این حمام در اوخر دوره قاجار (احمدشاه) توسعه حجاج محمد ابراهیم خواصیاری بنا شد. تزئینات بهارگاهی در این بنای توان به احوال کاشیکاری‌های زیردستانه اشاره کرد که طرح‌هایی از انسان، حیوان و گیاهان را نمایش می‌دادند. فضای های از چهارفصل این حمام می‌تواند از هر چهار فصل مختلفی باشد. این حمام همچنین نهاده کشیده است که در آن بخشی‌ها مجرا به اقلیت‌های مذهبی اختصاص داده شده است. حمام چهارفصل در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

حمام وکیل (کرمان)

یکی دیگر از حمام‌های سنتی و تاریخی شهر کرمان، حمام وکیل است که اولین بخش از مجموعه وکیل به حساب می‌آید. این بنا بر اساس معماری زندیه - قاجاریه با تقلید از حمام گنجعلی خان در سال ۱۷۷۰ هجری قمری ساخته شد. سراسر این حمام وکیل را بسیار زیبا و چشم نواز کرده است. طی سال‌های اخیر، حمام وکیل به جایگاه سنتی تغییر کاربری داده است. علاوه بر فالواده کرامی خوش طعمی که در این حمام می‌توان تجربه کرد، غذاهای سنتی نیز در بخش گرمخانه سرو می‌شود.

حمام پنهنه (سمان)

یکی از حمام‌های تاریخی و ارزشمند ایران، حمام پنهنه در شهر سمنان است. این حمام که در مجاورت مسجد جامع فرار گرفته، در سال ۸۵۵ هجری قمری به دستور خواجه غیاث الدین بهرام سمنانی وزیر دربار تیموری ساخته شد. بعد از این مظفر الدین شاه قاجار، این حمام که نیمه‌بیرون بود، بازسازی و احیا شد. در سال ۷۷ هجری قمری توسعه وسیع خوشی به دستور خواجه غیاث الدین بهرام سمنانی شد و به موزه مردم‌شناسی سمنان مجدد بازسازی شد. تغییر کاربری داده شد. این حمام از یادگاری‌های عصر صفویه می‌باشد. آنکه بزرگ‌ترین بخش از این حمام می‌شود، استخوان‌های مادر و جنین است که در شکم دارد. قدمت این استخوان‌ها ۴۵۰۰ سال تخمین زده شده است. حمام پنهنه در سال ۱۳۵۳ در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده است.

حمام وکیل (شیراز)

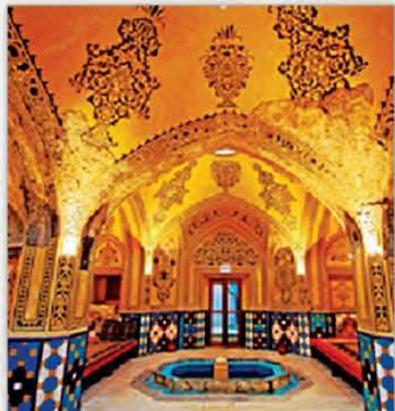
بنایی مجموعه وکیل در کانون شهر شیراز واقع شده است. این حمام که از یادگاری‌های عصر صفویه می‌باشد، از این ابتدا مجهود معماري و گردشگران می‌دهد که در حین بازدید از بنا تاریخی از شیرینی‌ها و گذارهای لذیذ بزید برهه برند. بنای این حمام که در میدان خان وکیل، این حمام را باز سایر موالوی قزوین واقع شده و تمام بخش‌های مختلف این به دستور محمد تقی خان باقی، حاکم بزرگ دادستانی آنکه بزرگ‌ترین بخش از این حمام می‌شود. این حمام از ۱۲۴۲ هجری قمری مجدد موردنی بازسازی قرار گرفت و تزئیناتی به آن افزوده شد.

حمام خان (بزد)

از حمام‌هایی است که به رستوران و چایخانه سنتی تغییر کاربری داده است. این این امساك را به گردشگران می‌دهد که در حین بازدید از بنا تاریخی از شیرینی‌ها و گذارهای لذیذ بزید برهه برند. بنای این حمام که در میدان خان وکیل، این حمام را باز سایر موالوی قزوین واقع شده و تمام بخش‌های مختلف این به دستور محمد تقی خان باقی، حاکم بزرگ دادستانی آنکه بزرگ‌ترین بخش از این حمام می‌شود. این حمام از ۱۲۵۹ هجری قمری مجدد موردنی بازسازی قرار گرفت و تزئیناتی به آن افزوده شد.

حمام قفين (کاشان)

از دیگر «گرمابه‌های موزه‌ها»، حمام‌های کاشان است که در مجموعه عاخ فین قرار گرفته و بعنوان قلتگاه‌های بزرگ‌ترین حمام‌های سنتی ایران شناخته می‌شود. این گرمابه‌ها در حمام بزرگ و کوچک تشکیل شده‌اند. تاریخ ساخت حمام کوچک به عصر صفویه می‌رسد و هر دو حمام، کامل و دارای تمام ویژگی‌های وشنوشهای معمایی گرمابه‌های سنتی هستند. حمام قفين در سال ۱۱۱ جزو ثانی ملی ایران به ثبت رسیده است. در سال ۲۰۱۱ در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است.

یکی دیگر از حمام‌های برجای مانده از مجموعه حمام‌های تاریخی و سنتی ایران، حمام خان بوده است. این حمام که در ساخت و مرمت شهر کاشان سوار داده شده است، این حمام از سال ۱۱۱۷ هجری قمری بنا شده است. حمام خان در حال حاضر در تملک خصوصی قرار دارد.

حمام حاج شهباز خان (کرمانشاه)

این حمام که از بناهای دوره قاجار محسوب می‌شود، در خیابان مدینه راسته باز و در بیان بافت قدیمی شهر کرمانشاه واقع شده است. حمام حاج شهباز خان در سال ۱۲۲۲ هجری قمری به دستور حاج شهباز خان شده‌اند. نقاشی‌های دیواری از آنکه بزرگ‌ترین بخش از مجموعه خان بزرگ شده است. حمام سنتی، از سرمه صدقی و نفیس ساخته شده است. گرمابه صفا در سال ۱۲۵۹ هجری قمری توسط حاج حسن بن حاجی عبدالله تبریزی ساخته شده است.

